

**BOSHLANG'ICH SINFDA O'QITISHNING ZAMONAVIY
TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH**

Avazova O'g'iloy Abdullaxon qizi

*Samarqand davlat chet tillari instituti Ingliz tili 2-fakulteti
Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda ingliz tili yo'nalishi
2-bosqich talabasi.*

Ilmiy rahbar: Mahmudova G.B

Annotatsiya. Ushbu maqola boshlang'ich sinfdagi yosh bolalarni o'qitish jarayonidagi turli xildagi o'qitishning zamonaviy texnologiyalari, ularni amaliyotda qanday qo'llanilishi va foydali jihatlari ochib berishga qaratilgan. Aynan boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun qanday metod va usullar mavjud va qanchalik ularning bilim olishiga ta'siri haqida yoritilib boriladi.

Kalit so'zlar. Ta'lim, zamonaviy o'qitish texnologiyasi, usullar, o'quvchi, o'qituvchi, dars, malaka.

Ta'lim - o'qituvchi va o'quvchilarning hamkorlikdagi faoliyati bo'lib, unda shaxsning rivojlanishi, ta'lim va tarbiya amalga oshiriladi. Darsda o'qituvchi o'z bilim, ko'nikma va malakalarini o'quvchilarga dars davomida yetkazadi va o'quvchilar darslarni o'zlashtirib boradilar. Ta'lim jarayonida talabalar turli usullardan foydalanadilar, ya'ni ular olingan ma'lumotlarni qabul qilish, qayta ishlash va qo'llashdagi o'ziga xos farqlarga tayanadi. Ta'lim jarayoni o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi hamkorlik masalalari, talabalarning mustaqil ishi, sinfdan tashqari ishlari va tarbiya masalalari hal etiladi.

Ta'lim maqsadi jamiyat ehtiyojlariga qarab shakllanadi. Shuning uchun ta'limning maqsadi mos va muvozanatli bo'lishi kerak. Ilmiy adabiyotlarda ta'limning maqsadi - ulardan foydalanish ko'nikma va malakalarini shakllantirish

ta'lim imkoniyatlarini to'g'ri, aniq, to'g'ri, mantiqiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish, kommunikativlikni oshirish savodxonlik, milliy g'oyani o'zlashtirish, sharqona ta'limni shakllantirishdir. [2. 122-124p]

Ta'limda interfaol usullar va axborot texnologiyalaridan foydalanishga qiziqish ortib bormoqda. Buning sabablaridan biri shundan iboratki, hozirgacha an'anaviy ta'limda o'quvchilar faqat tayyor bilim olishga o'rgatiladi, ayni paytda zamonaviy texnologiya ularga o'z bilimlarini izlash, mustaqil o'rganish va fikrlash imkonini beradi, tahlil qilish esa ularni hatto yakuniy xulosalarni ham o'zlari chiqarishga o'rgatadi. Bu jarayonda o'qituvchi rivojlanish, shakllantirish,

shaxsni o'zlashtirish va tarbiyalash, shuningdek, boshqaruvchilik, rahbarlik qilish uchun sharoit yaratib beradi. Bugungi kunda ta'limda "Brainstorming", "Thought

attack”, “Networks” usuli, “Sinkveyn”, “BBB”, “Beshinchi plyus”, “6x6x6”, “Munozara”, “Rolli o‘yin”, “Kichik guruhlarda ishlash”, “Dumaloq qor”, “Zigzag”, “Men oxirgi so‘zni aytaman” kabi texnologiyalardan foydalaniladi.

[1. 34-35p]

O'yinni tanlash dars turiga, darajasiga bog'liq va o'quvchilarni o'yinga tayyorlash, ularning bilim saviyasi, mustaqil ijodiy ish olib borish imkoniyatlari, tez eslab qolish qobiliyati o'rganilgan narsa, ijodkorlik darajas bo'lishi kerak.

Ta'lim o'quvchilarni fikrlashga, boshqalarning fikrini tushunishga va bu fikrlarni yozma va og'zaki ifodalashga o'rgatishga e'tibor qaratadi va mustaqil fikrlaydigan, bilimli, savodli shaxsni tarbiyalashni rivojlantiradi. Millatning hayot tarzi va madaniy ijodi xalqning boy tarixiy merosi asosida o'rganiladi. [3. 46-47p]

"Beshinchi (oltinchi, ettinchi ...) ortiqcha" usuli. Bu usul o'quvchilarning mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda muhimdir. Uni ishlatish uchun quyidagi harakatlar amalga oshiriladi:

1. O'rganilayotgan predmetning **mohiyatini ochishga** xizmat qiluvchi tushunchalar tizimini shakllantirish;

2. Olingan tizimdan to'rtta (besh, olti, ...) va **bitta tegishli bo'lmagan tushunchaga erishish**;

3. Talabalarga mavzuga mos kelmaydigan tushunchani **aniqlash** va uni tizimdan **olib tashlash** vazifasini berish;

4. O'quvchilarni o'z harakatlarining tabiati haqida fikr bildirishga undash (mavzuni mustahkamlash uchun talabalardan

tizimda qoladigan tushunchalarni sharhlash va ular orasidagi mantiqiy aloqalarni asoslash). Bu usul o'quvchilardan o'rganilayotgan mavzu (yoki bo'lim, bob) haqida analitik fikr yuritishni, shuningdek, o'z fikrlarini ifoda etishni talab qiladi.

Usulni qo'llash uchun quyidagi harakatlar qo'llaniladi;

O'qituvchi mavzuga (bo'lim, bob) tegishli va unga aloqador bo'lmagan asosiy tushunchalar tizimini teng nisbatda yaratadi;

O'quvchilar mavzuga (bo'lim, bob) tegishli va ahamiyatsiz asosiy tushunchalarni aniqlaydilar va tegishli bo'lmagan asosiy tushunchalarni chiqarib tashlaydilar;

Talabalar o'z harakatlarining mohiyatini tushuntiradilar. O'quvchilarning mavzuni o'zlashtirishlarini ta'minlash va ularni aniqlash uchun metoddan yakka tartibda, guruh va guruhlarda foydalanish mumkin bilim. “Oshxona jihozlari”, “Qushlar”, “Uy hayvonlari va 1-sinf darsligidagi parrandachilik” mavzusi ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Mavzu bo'yicha to'rtta so'z va bitta ahamiyatsiz (ortiqcha) so'z (tushuncha, g'oya) ni bolalar aniqlaydilar. Masalan, 1-sinf darsligidagi 1-mashqda siz quyidagilardan foydalanishingiz mumkin: Yozuv ekranda aks etadi. O'quvchilar ortiqcha so'zlarni aniqlang.

Uy hayvonlari: sigir, qo'y, toshbaqa, ot, it.

Keyin ularga shu soʻzlar yordamida gap tuzish topshirigʻi beriladi va shu soʻzlar asosida axloqiy tarbiya beriladi. [4. 22-25p]

Misol: Ot insonning eng yaxshi do'stidir.

Oʻquvchilar tomonidan aytilgan gaplar asosida oʻquvchilarda ona tabiatga muhabbat va uy hayvonlariga jobiy munosabat shakllanadi.

Ma'lumki, ta'limga ilg'or pedagogik va yangi axborot texnologiyalarini joriy etish nafaqat o'z faoliyatini oshiradi, balki ta'lim samaradorligini oshirish bilan birga mustaqil va mantiqiy fikrlash, barkamol, yuksak ma'naviyatli shaxsni tarbiyalaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Akhrorova Z. New methods of teaching.//education and upbringing, 2003, issues 3-4.
2. Abdurazzakova Z., Mamatova M. Application of new advanced technologies in lessons // educational technologies; Issue 1 of 2007.
3. R.Mavlonova, N.X.Rakhmonqulova. Innovation in primary education. Methodical handbook, TDPU, 2007
4. 1Rakhimova Dildorakhon Mirzanazorovna and Ibrokhimov Akmalidin Abdumalik o'gli | International Journal of Academic Pedagogical Research (IJAPR) April - 2021, Pages: 22-25